41994D0017

IZPILDU KOMITEJAS LĒMUMS
(1994. gada 22. decembris), ar kuru Šengenas režīmu ievieš un nosaka lidostās un lidlaukos

(SCH/Com–ex (94)17 rev. 4)

IZPILDU KOMITEJA,

ņemot vērā Šengenas Līguma īstenošanas konvencijas 132. pantu,

ņemot vērā Šengenas Konvencijas 4. un 6. pantu,pieņem zināšanai un apstiprina dokumentu, ar kuru Šengenas režīmu ievieš un nosaka lidostās un lidlaukos (SCH/I–Front (94)39 rev.9) un

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

Šā lēmuma pielikumā izklāstītos pasākumus īsteno, lai Šengenas režīmu ieviestu un noteiktu lidostās un lidlaukos.

Bonnā, 1994. gada 22. decembrī

Priekšsēdētājs

Bernd SCHMIDBAUER

SCH/I–Front (94)39 rev. 9

LĒMUMS

par Šengenas režīma ieviešanu un noteikšanu lidostās un lidlaukos (sekundārajās lidostās)

Ieviešot Šengenas režīmu lidostās un lidlaukos, jāņem vērā gaisa trašu nozīmi attiecībā uz nelegālo imigrāciju un iekšējo un ārējo robežu funkciju lidostās. Līgumslēdzējas Puses uzskata par vajadzīgu ieviest šādus jaunus pasākumus.

1. Ņemot vērā vajadzību novērst iekšzemes un starptautisko avioreisu pasažieru plūsmu sajaukšanos ielidošanas vietās pirms robežpolicijas pārbaudes un izlidošanas vietās pēc šādas pārbaudes un tā kā, pirms Šengenas Konvencija stājas spēkā, visās lidostās (izņemot *Schiphol* lidostu Amsterdamā, kurai ir piešķirts atbrīvojums līdz 1995. gada beigām ar noteikumu, ka šajā laikposmā tā veic procedūras pasākumus, lai nodrošinātu, ka pasažieru plūsmas ir skaidri nodalītas) jābūt infrastruktūrai, kas vajadzīga, lai nodrošinātu šādu pasažieru plūsmu fizisku norobežošanu, Šengenas Konvencija stāsies spēkā arī attiecībā uz gaisa satiksmi dienā, ko nosaka Izpildu komiteja ([1]).

   Sagatavošanās posmā no 1994. gada 22. decembra līdz 1995. gada 26. martam Līgumslēdzējas puses informē viena otru par noteiktajiem pasākumiem.

2. Attiecībā uz starptautisko avioreisu pārbaudēm, lai saīsinātu tādu personu aizkavēšanu, uz kurām attiecas Kopienas tiesības un kuras parasti ir pakļautas tikai identitātes pārbaudei, paredz noteikumu par visās Šengenas valstīs atdalītiem pārbaudes punktiem ar vienotu minimālo zīmi, Eiropas Savienības emblēmu ar burtiem "*EU*" zvaigžņu aplī. Pārbaudes punktos, kuri paredzēti trešo valstu pilsoņiem, norāda "*Non–EU nationals*". Romāņu valodās runājošās valstīs pārbaudes punktos izmanto saīsinājumus "*UE*" un "*non–UE*".

3. Lidlaukos, lidostās, kurām nav starptautiskas lidostas statusa saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem, bet kurām ir atļauts apkalpot starptautiskos avioreisus, nosacījumus, kas reglamentē pārbaudi, pielīdzina noteikumiem, kurus piemēro lidostās, ar šādiem izņēmumiem:

   — lai novērstu risku, jāveic pasažieru pārbaude avioreisos, kur nav noteiktības attiecībā uz to, vai tie ierodas tikai no Līgumslēdzēju pušu teritorijām vai dodas tikai uz tām, nenosēžoties kādas trešās valsts teritorijā,

   — kur satiksmes intensitāte atļauj, robežkontroles personālam nav vienmēr jābūt lidlaukos, ja ir garantija, ka vajadzīgais personāls var ierasties laikus, kad rodas vajadzība. Lidlauka pārvaldītājam ir jāsniedz atbilstoši paziņojumi robežkontroles iestādēm par starptautisku avioreisu ielidošanu un izlidošanu. Papildu policijas darbinieku izmantošana ir atļauta, ja tas ir pieļaujams saskaņā ar valsts tiesību aktiem,

   — parasti lidlaukos nav jāveic pasākumi, lai nodrošinātu, ka iekšzemes un starptautisko reisu pasažieru plūsmas ir fiziski nodalītas.

   Noteikumus par lidlaukiem pievieno Kopīgajai rokasgrāmatai.

([1]) Šo noteikumu pamato uz pieņēmumu, ka lēmumu, ar kuru Šengenas Konvencija stājas spēkā, pieņem 1994. gada 22. septembrī un ir trīs mēnešu laikposms starp šo lēmumu un dienu, kad tas stājas spēkā.

ŠENGENAS REŽĪMA IEVIEŠANA UN NOTEIKŠANA LIDOSTĀS UN LIDLAUKOS (SEKUNDĀRAJĀS LIDOSTĀS)

Lidostām ir būtiska nozīme Šengenas sistēmā: pirmkārt, tās ir sevišķi svarīgas kā piekļuves vieta ceļotājiem, kuru skaits aizvien pieaug, un līdz ar to arī nelegālajiem imigrantiem; otrkārt, tās ir gan iekšējās, gan ārējās robežas un tādēļ ir īpašs sektors ar virkni konkrētu problēmu.

Konkrētāk, jāņem vērā šādi aspekti:

— Šengenas Konvencijas stāšanās spēkā,

— pasažieru plūsmu novirzīšana kanālos lidostās,

— civilās gaisa satiksmes pārbaudes līmeņa pielāgošana Šengenas noteikumiem,

— lidlauku īpašās iezīmes.

1. Šengenas Konvencijas stāšanās spēkā

Šengenas režīms ievieš būtisku jaunu iezīmi — neatkarīgi no iekšzemes avioreisu pasažieru valstspiederības, viņi vairs nav pakļauti nekādai pārbaudei, turpretī starptautisko avioreisu pasažieriem veic pārbaudi ieceļojot un izceļojot un viņu pārbaudes pamatīgums atšķiras atkarībā no valstspiederības. Lai abus mērķus īstenotu vienlaicīgi, šādas divas pasažieru kategorijas ir jānodala. Jāveic pasākumi, lai novērstu pārbaudes iekšzemes avioreisu pasažieriem, no vienas puses, un starptautisko avioreisu pasažieru ieceļošanu Šengenas valstu teritorijā bez pārbaudes, no otras puses.

Pilnīgu nodalīšanu var sasniegt tikai ar fiziskiem pasākumiem, galvenokārt — ierīkojot vajadzīgo infrastruktūru. Nodalīšanas veidi ietver šķērssienu celšanu esošajās pārbaudes zonās, dažādu līmeņu izmantošanu esošajās ēkās vai ieviešot satiksmi starp dažādiem lidlaukiem.

Ņemot vērā, ka, stājoties spēkā Šengenas Konvencijai, vajadzīgajai infrastruktūrai jābūt visās lidostās, izņemot *Schiphol* lidostu, kurai ir piešķirts atbrīvojums līdz 1995. gada beigām ar noteikumu, ka šajā laikposmā tā veic procedūras pasākumus, lai nodrošinātu, ka pasažieru plūsmas ir nodalītas, Šengenas Konvencija stājas spēkā arī attiecībā uz gaisa satiksmi dienā, ko nosaka Izpildu komiteja [1].

Sagatavošanās posmā no 1994. gada 22. decembra līdz 1995. gada 26. martam Līgumslēdzējas puses informē viena otru par noteiktajiem pasākumiem.

2. Pasažieru plūsmu novirzīšana kanālos lidostās

Testi ir parādījuši, ka Šengenas noteikumu īstenošana attiecībā uz pārbaudēm jo īpaši trešo valstu pilsoņu pārbaudēm, ievērojami palielina pārbaudes ilgumu un rada garas aizkavēšanās. Lai nodrošinātu, ka kontroles punktā pavadītais laiks aizvien ir pieņemams, vismaz personām, uz kurām attiecas Kopienas tiesības, lielāka vērība jāveltī šādu ceļotāju pārbaudes paātrināšanai.

Šajā sakarā viens risinājums ir īpašu kontroles punktu nodrošināšana personām, uz kurām attiecas Kopienas tiesības, lai šādus ceļotājus, kurus parasti pakļauj tikai obligātajai pārbaudei, neaizkavē vajadzība iet pie tā paša kontroles punkta, kur trešo valstu pilsoņiem jāiziet pamatīga un ilga pārbaude. Tomēr pieredze liecina, ka pasažieru rindas pie pareizajiem kontroles punktiem ir tikai, ja zīmes ir visiem saprotamas. Iespējams, norādes izpildītu pietiekami atbilstoši, ja būtu lielāka viendabība. Mērķis ir panākt saskaņotu darbību visās Šengenas valstīs.

Personām, uz kurām attiecas Kopienas tiesības, visās Šengenas valstīs paredz nodalītus kontroles punktus ar vienotu minimālo zīmi, Eiropas Savienības emblēma ar burtiem "*EU*" zvaigžņu aplī. Kontroles punktos, kuri paredzēti trešo valstu pilsoņiem, norāda "*Non–EU nationals*". Romāņu valodās runājošās valstīs kontroles punktos izmanto saīsinājumus "*UE*" un "*non–UE*".

3. Civilās gaisa satiksmes pārbaudes līmeņa pielāgošana Šengenas noteikumiem

Principi, kas reglamentē pārbaudi lidostās, kuras ir ārējās robežas, ir tie paši, kas reglamentē ceļotāju pārbaudi citur, piemēram, kontroles punktos uz ceļiem. Tomēr pretēji

[1] Šādu noteikumu pamato ar pieņēmumu, ka lēmumu, ar kuru Šengenas Konvencija stājas spēkā, pieņem 1994. gada 22. septembrī un ir trīs mēnešu laikposms starp šo lēmumu un dienu, kad tas stājas spēkā.

iepriekšminētajam, gaisa satiksmē laiks ir nozīmīgs faktors, galvenokārt tranzīta dēļ.

Tādēļ jāsaskaņo drošības prasības ar laika ierobežojumiem. Šaubu gadījumā prioritāte tomēr vienmēr jāpiešķir drošības prasībām.

Visas pārbaudes procedūras ilgums ir atkarīgs ne vien no robežkontroles personāla noslogojuma, bet arī no vairākiem citiem faktoriem, piemēram, no pasažieru skaita, attiecīgā reisa pasažieriem, ēku konstrukcijas u.c. Apstākļi atšķiras dažādās lidostās. Saskaņā ar Starptautiskā gaisa transporta asociācijas veiktajiem pētījumiem ja pasažieru pārbaudes vidējais ilgums pārsniedz 40 sekundes, lidostas darbība ir ievērojami traucēta. Šādi rezultāti uzrādās testos, kas veikti, pamatojoties uz Šengenas noteikumiem par pārbaudēm. Ņemot vērā, ka telpa un uzņemšanas iespējas ir ierobežotas, šādu situāciju nevar mainīt pēkšņi, pat ja palielina personāla sastāvu.

Tādēļ bez papildu personāla iesaistīšanas ir arī jāparedz īpašs režīms lidostās, lai nodrošinātu atbilstību Šengenas pārbaudes līmenim un nodrošinātu, ka pārbaudēs pavadītais laiks nav samērojams ar laika ierobežojumiem, ko uzspiež citas sistēmas, kuras jāņem vērā, piemēram, starptautiskā gaisa satiksme.

Jānošķir organizatoriski pasākumi, kuri ir realizējami īstermiņā, un pasākumi, kuru pamatā ir sarežģītas tehnoloģijas, kas pēc to būtības ir īstenojamas ilgākā laikposmā.

Līgumslēdzējas Puses ierosina pārbaudīt šādu pasākumu lietderību.

3.1. *Organizatoriski pasākumi*

Šajā kategorijā ietvertie pasākumi ļauj racionalizēt un paātrināt pārbaudes procedūru, neradot nekādus drošības zaudējumus:

— izveidojot divas pārbaudes līnijas, kas ļautu personālam pirmajā kontroles punktā novirzīt sarežģītus gadījumus personālam otrajā kontroles punktā; šāda procedūra ļauj uzturēt strauju tempu, pārbaudot pasažieru plūsmu,

— saskaņā ar Ministru un valsts sekretāru 1992. gada 6. novembra Lēmumu, saskaņā ar Šengenas prasībām ārējās robežas kontrole ir efektīva, ja tās intensitātes līmenis atbilst riskam un draudiem, ko rada dažādas trešās valstis. Šengenas Līgumslēdzējas Puses informē viena otru par īstenošanas noteikumiem.

Tādēļ Līgumslēdzējas Puses paredz pieprasīt saviem drošības spēkiem noteikt risku un draudus, ko rada trešās valstis,

— automatizēta robežkontrole ir vēl viens veids, kā paātrināt pasažieru pārbaudi, vienlaikus ietaupot uz personāla skaitu. Šajā automatizētajā metodē elektroniski nolasa ceļošanas dokumentu vai karti, kurā ir īpaša mikroshēma. Pārbaudes paātrina galvenokārt, uzstādot lielu skaitu automatizēto nolasītāju, kuri neaizņem daudz telpas un ir ievērojami lētāki par kontroles punktu, kurā ir ierēdnis.

Šāda procedūra paredz pasākumus, kuros veic tūlītējas, vispusīgas pārbaudes, piekļūstot automatizētas meklēšanas datiem, lai noteiktu, vai ir izpildīti visi ieceļošanas nosacījumi, pārbaudēm, ko veic, pirms atļaujas piešķiršanas par automatizētu sistēmu izmantošanu, un atkārtotām pārbaudēm. Turklāt robežkontroles iestādes var jebkurā laikā veikt papildu pārbaudes, ko tās uzskata par vajadzīgām.

3.2. *Iepriekšēja pasažieru informācijas sistēma*

Lai pielāgotu gaisa satiksmes pārbaudes līmeni Šengenas prasībām, jāizpēta jauni līdzekļi. Tā kā pēc lidmašīnas nolaišanās pārbaudes apjomu nevar palielināt pēc vēlēšanās, šāda situācija ir jākompensē, veicot iepriekšēju pasažieru pārbaudi pirms lidmašīnas nolaišanās. Šādu procedūru noteiktā apjomā jau izmanto starptautiskajā gaisa transportā un organizē tādā veidā, ka pasažieru datus elektroniski pārsūta uz ierašanās lidostu, kad lidmašīna ir pacēlusies. Robežkontroles iestādes ierašanās lidostā var sākt minēto informāciju salīdzināt ar saviem datiem un meklēšanas datiem un parasti tam ir pietiekami daudz laika.

3.3. *Pārbaudes pirms avioreisa*

Pārbaudes pirms avioreisa ir vēl viens veids, kā veikt pasažieru iepriekšēju pārbaudi. Saskaņā ar šādu sistēmu galamērķa valsts robežkontroles ierēdņi var, pamatojoties uz

starptautiskiem nolīgumiem, veikt pārbaudes izlidošanas lidostā, lai noteiktu, vai pasažieri atbilst konkrētiem nosacījumiem attiecībā uz iekļūšanu galamērķa Šengenas valstī un vai tie var iekāpt lidmašīnā. Pārbaudes pirms avioreisa ir iebraukšanas papildu pārbaude, bet tā neaizstāj iebraukšanas pārbaudi, ko veic ierašanās lidostā.

4. **Lidlauku īpašās iezīmes**

Lidlaukos, lidostās, kurām nav starptautiskas lidostas statusa saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem, bet kurām ir atļauts apkalpot starptautiskos avioreisus, minēto reisu pasažieri ir pakļauti personu pārbaudei (II iedaļa 3.3.3. punkts Kopīgajā rokasgrāmatā (*).

Lai novērstu risku, jāveic pasažieru pārbaude avioreisos, kuros nav noteiktības, attiecībā uz to, vai tie ierodas tikai no Līgumslēdzēju Pušu teritorijām vai dodas tikai uz tām, nenosēžoties kādas trešās valsts teritorijā.

Kur satiksmes intensitāte atļauj, robežkontroles personālam nav vienmēr jābūt lidlaukos, ja ir garantija, ka vajadzīgais personāls var ierasties laikus, ja rodas vajadzība. Lidlauka pārvaldītājam ir jāsniedz atbilstoši paziņojumi robežkontroles iestādēm par starptautisku avioreisu ielidošanu un izlidošanu. Papildu policijas darbinieku izmantošana ir atļauta, ja to pieļauj saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

Tā kā satiksme lidlaukos parasti ir sporādiska, parasti nav jāuzstāda infrastruktūra, lai fiziski nodalītu iekšzemes un starptautisko avioreisu pasažierus.

Noteikumus par lidlaukiem pievieno Kopīgajai rokasgrāmatai.

(*) Konfidenciāls dokuments — skatīt SCH/Com-ex (98)17.